

DREPTUL

LEGIslaTİune — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN MEITANI G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3
TELEFON 41/57

REDACTOR - ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechi 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casație și justiție, secțiunea I: Societatea „Bukowiner Holzindustrie“ cu Nathan Segall.*

Tribunalul județului Roman: Avram I. Lazarovici cu Gh. Săndulescu. — Observațiune de S. R.

Bibliografie, Codurile uzuale de C. Hamangiu. — Recenzie de d-l profesor D. Alexandrescu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I

Audiența dela 10 Iunie 1914

Președinta d-lui C. R. Manolescu, președinte

Societatea „Bukowiner Holzindustrie“ cu Nathan Segall

TRIBUNAL ARBITRAL. — ACT DE COMPROMIS. — TERMENUL PENTRU DAREA HOTĂRĂRII DE ARBITRI. — ART. 343 ȘI 369 PR. CIV.
TRIBUNAL ARBITRAL. — HOTĂRĂRE DATĂ DE ARBITRI. — ACȚIUNE ÎN ANULARE. — SENTINȚĂ DATĂ DE TRIBUNAL. — APEL. — ADMISIBILITATE.

1° Când prin actul de compromis se prevede arbitragiul pentru o contestațiune determinată, termenul în care arbitrii sunt datori să dea hotărârea lor, în lipsă de convenție contrarie, este cel prevăzut de art. 343 și 369 al. 1 pr. civ., adică de cinci luni de zile dela constituirea tribunalului arbitral; atunci însă când compromisul prevede arbitragiul pentru toate contestațiunile viitoare, acest termen va curge dela constituirea tribunalului arbitral pentru fiecare contestațiune de îndecât, de oarece dacă ar curge dela constituirea primului tribunal arbitral, compromisul ar deveni iluzoriu pentru contestațiunile viitoare care

ar putea să se nască și după trecerea celor cinci luni dela prima lui constituire.

2° În sistemul procedurii noastre civile, cu deosebire de procedura franceză și geneveză, acțiunea în anularea unei hotărâri arbitrale nu este un accesoriu al procesului urmat înaintea arbitrilor, ci o acțiune principală și independentă; și întrucât nicăeri legea de procedură civilă nu ridică părții dreptul de apel contra sentinței date de tribunal asupra unei asemenea acțiuni în anulare, de aci rezultă că ea trebuie să urmeze filiera celor două grade de jurisdicțiune conform dreptului comun.

No. 337. — Respinse recursurile făcute de societatea „Bukowiner Holzindustrie“ și Nathan Segall, contra deciziei No. 131 din 1911, a Curții de apel din București, secția I.

S'au citit rapoartele făcute în cauză de d-l consilier G. N. Raicoviceanu.

S'au ascultat: d-l avocat P. Missir, în desvoltarea motivelor din recursul societății, d-nii G. G. Danielopol și N. Alexandrescu, în desvoltarea motivelor din recursul ui Nathan Segall.

Curtea deliberând,

„Asupra recursului făcut de societatea «Holzindustrie» din Cernăuți motivat: 1) pe interpretarea greșită a art. 4 din compromis, violarea regulii prevăzută de art. 977 c. civ., și de art. 982 și 983 c. civ., întrucât Curtea interpretează clauzele din convenție în contra noastră care suntem obligați; 2) pe violarea directă a dispozițiilor art. 343 și 369 pr. civ., după care părțile pot prelungi funcțiunea aceleiași instanțe arbitrale, cum și pe un exces de putere când afirmă că aceasta rezultă din actul de compromis“.

Având în vedere decizia supusă recursului din care se constată că, prin actul de compromis din 4 Mar-

tie 1906, societatea «Holzindustrie» din Cernăuți și Nathan Segall, comerciant din București, s'au obligat a supune judecății arbitrilor orice contestație s'ar naște între dânsii relativ la executarea contractului din 1 Aprilie 1905, prin care societatea a luat în locațiune fabrica de cherestea a lui N. Segall, iar acesta a furnizat societății o cantitate de butuci; că, în 1911, N. Segall ridicând contra societății pretențiuni de a fi despăgubit pentru pagubele cauzate în urma incendiului din neglijența societății, a provocat constituirea tribunalului arbitral, conform menționatului act de compromis, care prin sentința din 20 Ianuarie 1911, a obligat societatea la plata sumei de 91.166 lei, reprezentând daunele suferite de N. Segall;

Având în vedere că societatea „Holzindustrie” din Cernăuți, a intentat înaintea instanțelor ordinare acțiune în anularea acestei sentințe arbitrale pentru patru motive: 1) că, tribunalul arbitral a fost rău constituit prin participarea supra-arbitrului, de oarece actul de compromis nu admite participarea lui, decât în caz de discontinuarea instanței iar nu și la constituirea ei; 2) că, prin abatere dela dispozițiunile art. 366, al. 2 pr. civ., arbitrii s'au pronunțat după expirarea termenului arbitragiului, termen care, nefiind prevăzut în act, este cel de cinci luni de zile, conform art. 343 și 369, al. 1 pr. civ.; 3) că, prin abatere dela dispozițiunile art. 366, al. 1 pr. civ., tribunalul arbitral a fost constituit din alte persoane decât cele ce l-au constituit cu doi ani mai înainte, când judecase alte contestațiuni, ridicate de societate, pe temeiul aceluiaș act de compromis; și 4) că, prin abatere dela art. 366, al. 3 pr. civ., arbitrii s'au pronunțat asupra unei cereri de daune care nu a fost supusă judecății lor de reclamant;

Că, Curtea de apel, prin decizia adusă în recurs, a anulat sentința arbitrală numai pentru ultimul motiv și a respins toate celelalte motive de nulitate menționate mai sus și deduse în judecata acestei Inalte Curți prin cele trei motive de recurs;

Considerând în ce privește primul motiv de recurs, că tribunalul arbitral a fost compus din Carol Cohen, supra-arbitru, desemnat de președintele tribunalului Ilfov, și din Petru Juster, arbitru numit din partea lui N. Segall prin actul de compromis, întrucât se constată că, nici arbitrul nici supleantul ar-

bitrului societății recurente, nu s'au prezentat să ia parte la judecată în urma înștiințărilor ce li s'a făcut;

Că, actul de compromis prevede că în caz de demitere a arbitrului sau supleantului arbitrului uneia din părți, tribunalul arbitral se compune din arbitrul celeilalte părți și supra-arbitrul desemnat de președintele tribunalului Ilfov; că, se consideră ca demisionat arbitrul care nu se prezintă în urma a două comunicări, a lua parte la judecată; că, actul de compromis nefăcând deosebire între cazul în care instanța este constituită dar nu poate să continue prin demiterea arbitrului, de cazul când dela început, arbitrul nu voește să participe în urma a două convocări ce i se va face, urmează că, în ambele cazuri, supra-arbitrul desemnat de justiție, trebuie să intre în compunerea tribunalului, întrucât prin compromis se prevede că puterea lui să fie menținută în toate cazurile;

Că, prin urmare, Curtea de apel hotărând că supra-arbitrul participă la judecată nu numai în caz de discontinuarea instanței, dar și în cazul constituirii ei dela început atunci când ea, în speță, arbitrul sau supleantul arbitrului uneia din părți refuză să ia parte, n'a făcut decât să interprete intenția comună a părților așa cum rezultă din actul de compromis și decizia sa, în această privință, scapă de de controlul Inaltei Curți;

Considerând că este adevărat că atunci când compromisul prevede arbitragiul pentru o contestațiune determinată, termenul în care arbitrii sunt datori să dea hotărârea lor, în lipsă de convenție contrarie, este cel prevăzut de art. 343 și 369, al. 1, pr. civ., adică de cinci luni de zile dela constituirea tribunalului arbitral; că, însă, atunci când compromisul prevede arbitragiul pentru toate contestațiunile viitoare, cum este în speță, acest termen va curge dela constituirea tribunalului arbitral pentru fiecare contestațiune de judecat, de oarece dacă ar curge dela constituirea primului tribunal arbitral, compromisul ar deveni iluzoriu pentru contestațiunile viitoare care ar putea să se nască și după trecerea celor cinci luni dela prima lui constituire;

Că, Curtea de apel, judecând că termenul de cinci luni nu curge dela constituirea primului tribunal arbitral, care a judecat pe părți în 1908, ci numai din

Ianuarie 1911, când arbitrii s'au constituit pentru a judeca cererea de daune, în speță a dat o bună interpretare dispozițiilor art. 343 și 369, al. 1, pr. civ., și motivul II, de casare nu este întemeiat;

Considerând, în fine, că Curtea de apel n'a comis exces de putere când a hotărât că tribunalul arbitral nu poate fi constituit din aceleași persoane ca cele care l'au compus la judecarea primei contestațiuni din 1908, întru cât, pe lângă că această indentitate de persoane ar face iluzoriu compromisul pentru contestațiunile izvorâte între părți din acelaș act, dar nici compromisul nu prevede o singură constituire de arbitri pentru toate contestațiunile;

Că, așa dar, toate motivele de casare cu privire la compunerea și funcționarea tribunalului arbitral se găsesc fără temeii și prin urmare recursul societății cată să fie respins.

Asupra recursului făcut de Nathan Segal motivat astfel:

I. «Nulitatea deciziunii Curței care nu avea competență să judece. Cererea de nulitate înaintea tribunalului trebuia judecată în acelaș fel cu cererea principală înaintea arbitrilor. Cererea principală s'a judecat în prima și ultima instanță a tribunalului de arbitri, cererea de nulitate nu putea fi judecată de cât în prima și ultima instanță de tribunal, așa că Curtea nu avea cădere legală să judece apelul societății, ei trebuia să-l respingă ca inadmisibil».

II. «Greșita interpretare a art. 366 al. 3 pr. civ., exces de putere și denaturarea cererii de judecată, omisiune esențială».

III. «Exces de putere și nemotivare. Curtea pronunță nulitatea întregii hotărâri fără ca cel puțin să motiveze această soluțiune. Așa că Curtea comite un exces de putere și pronunță hotărârea sa nemotivată în această privință».

Având în vedere că prin primul motiv de recurs, N. Segal susține că societatea «Holzindustrie» din Cernăuți nu avea drept de apel contra sentinței prin care i s'a respins acțiunea în anularea hotărârei arbitrale pe motiv că acțiunea în anulare este accesorie prin raport la cererea principală de judecată înaintea arbitrilor, și întru cât părțile au renunțat, prin actul lor de compromis, la dreptul de apel contra hotărârei arbitrilor, ele nu pot avea acest drept nici contra sentinței dată asupra anulării hotărârei arbitrale;

Considerând că, în sistemul procedurii noastre civile, cu deosebire de acela al procedurii franceze și geneveze, acțiunea în anularea unei hotărâri arbi-

trale nu este un accesoriu al procesului urmat înaintea arbitrilor, ci o acțiune principală și independentă de procesul urmat înaintea arbitrilor; că nicăeri legea de procedură civilă nu ridică părții dreptul de apel contra sentinței dată de tribunal asupra unei asemenea acțiuni în anulare, de unde rezultă că ea trebuie să urmeze filiera celor două grade de jurisdicțiune conform dreptului comun;

Că, dar, motivul I de casare nu este întemeiat.

Având în vedere că prin notificarea făcută Curței de recurent, acesta a cerut să fie obligată societatea a răspunde de daunele cauzate numai prin stricăciunile aduse fabricii și prin incendiul provenit din neglijența ei, iar arbitrii au obligat-o și la daune rezultând din nepredarea la termen a fabricii; că aceste din urmă daune, nefiind cerute de recurent prin notificarea adresată societății și care constituie o cerere de chemare în judecată, arbitrii au judecat o chestiune ce nu a fost supusă judecării lor, așa că Curtea de apel anulând pentru acest motiv hotărârea lor, n'a făcut de cât o justă aplicațiune a art 366 al. 3 pr. civ.;

Considerând că obiecțiunea recurentului că Curtea de apel, în cel mai rău caz, nu putea anula hotărârea arbitrală de cât pentru capul de daune necesar, iar nu pentru totalitate, nu poate fi cercetată direct în casațiune, nefiind invocată mai înaintea Curței de apel:

Că, prin urmare, și recursul lui Nathan Segal cată să fie respins.

Pentru aceste motive, respinge.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI ROMAN

Audiența dela 28 Iunie 1914

Președința d-lui Cezar Vârgolici, președinte.

Avram I. Lazarovici cu Gh. Săndulescu

DREPT LITIGIOS. — CESIONAR. — AVOCAȚI. — APĂRĂTORI. — ART. 1309 C. CIV. ȘI 123 DIN LEGEA JUDECĂTORILOR DE OCOL DIN 1896.

MARTORI. — AFACERE COMERCIALĂ. — ADMITEREA ACESTEI PROBE. — FACULTATE LĂSATĂ LA APECIEREA JUDECĂTORILOR. — ART. 46 C. COM.

1° Dispozițiunile art. 1309 c. civ., potrivit cărorora avocații nu se pot face cesionari de drepturi litigioase cari sunt de competența Curței de apel în a cărei circumscripție își exercită funcțiunile lor, se aplică și apărătorilor, însă numai în ce privește acele drepturi litigioase cari sunt

de competența judecătorei pe lângă cari sunt autorizați să-și exercite funcțiunea, de oarece apărătorii neputând să-și exercite profesiunea lor decât la judecătoria pe lângă care au fost autorizați să funcționeze, nu există nici o rațiune de a-i împedica să devie cumpărători de drepturi litigioase de competența tribunalelor sau a Curților de apel cari sunt instanțe înaintea cărora ei nu pot pleda.

2° Cu toate că în materie comercială proba cu martori este admisibilă chiar și atunci când codul civil pentru a o admite cere un început de probă scrisă, judecătoria de fond au însă facultatea de a admite sau a respinge această probă, dacă găsesc că din împrejurările cauzei partea care invocă această probă putea sau nu să-și procure o probă scrisă.

Tribunalul,

Având în vedere apelul făcut de către Avram I. Lazarovici, prin petiția înregistrată la No. 14554 din 1914, în urma cărței de judecată No. 814 din 30 Mai 1914, a judecătorei ocolului urban Roman, prin care se respinge contestația făcută la urmărirea îndreptată în contra sa de Gh. Săndulescu;

Având în vedere actele dela dosar și susținerile părților prin avocații lor, din care se constată în fapt următoarele: H. Goldstein, cu actul autentificat la No. 45 din 17 Februarie 1914, de judecătoria ocolului Piatra-Neamț, cesionează lui C. N. Teodorescu, cartea de judecată No. 120 din 1910, a aceleas judecătorei, investită cu formula executorie sub No. 45 din 27 Ianuarie 1914, iar acesta cu actul autentificat la No. 129 din 13 Martie 1914 a judecătorei ocolului urban Roman, cesionează acelaș titlu executoriu lui Gh. Săndulescu, care face urmărirea în contra căreia s'a făcut contestațiunea, care a fost respinsă de prima instanță, urmând a se judeca azi în apel;

Având în vedere că, motivele contestațiunii sunt următoarele:

1. Că dreptul cesionat, fiind un drept litigios, în speță cesionându-se o hotărâre judecătorească rămasă definitivă, asupra executărei căreia însă s'a făcut contestație, cesiunea este nulă, de oarece intimatul Gh. Săndulescu, fiind apărător, în această calitate și potrivit dispozițiunilor art. 1309 c. civ. nu putea să devie cesionarul unor atari drepturi.

2. Că, în orice caz, creanța cesionată, fiind achi-

tată în parte, executarea ei nu se poate face pentru întreaga sumă.

Având în vedere că, în primul loc, trebuiesă examinăm dacă și întrucât dispozițiunile art. 1309 sunt sau nu aplicabile și apărătorilor;

Având în vedere că, după art. 1309 c. civ., judecătorei și supleanții, membrii ministerului public și avocații, nu se pot face cesionari de drepturi litigioase, care sunt de competența Curței de apel în a carei circumscripțiune dânsii își exercită funcțiunile lor, sub pedeapsă de nulitate, spese și daune-interese;

Considerând că, spiritul și intențiunea care a condus pe legiutor la crearea acestei măsuri prohibitive, a fost temerea ca nu cumva persoanele arătate în art. 1309, să profite de situația, cunoștințele și influența lor, care-i fac prea periculoși pentru adversari, pentru ca prin diferite manopere să cumpere drepturi litigioase, cu scopul de a specula astfel asupra acestor drepturi ai căror cesionari ar deveni;

Că, chiar dacă abuzul influenței lor nu ar fi real, totuși temerea s'ar răspândi în public, aducând astfel o bănuială injurioasă celor ce contribuiesc la împărțirea justiției;

Că, deci, prin această oprire, legiutorul a voit să apere pe de o parte prestigiul magistraturei și al corpului avocaților, iar pe de alta interesul justițiabililor;

Considerând că, din limitarea acestei opriri la circumscripția Curței de apel unde oficiază persoanele arătate în art. 1309, se vede că nu este vorba de o prohibiție absolută, ci de una relativă, mărginită la cercul în care s'a crezut că avocatul își va exercita profesiunea sa.

La francezi, această limitare este făcută după tribunalul sau Curtea pe lângă care profesează avocatul, mărginindu-se prohibițiunea după cercul de activitate al avocatului.

Aceeaș tendință de a mărgini prohibiția la un cerc în lăuntrul căruia a crezut că se poate întinde influența persoanelor vizate de art. 1309 c. civ., a avut-o și legiutorul nostru;

Având în vedere că, la 1896, legiutorul prin art. 123 din legea judecătoriilor de pace, în scopul de a asigura viitorul judecătorilor sau a ajutorilor de judecătorei netitrați, a grefierilor de Curți și tribunale, care ar fi nevoiți să părăsească oficiul lor, și care au

funcționat cel puțin doi ani, pe baza cunoștințelor și experienței ce au câștigat în timpul funcționării lor, le dă dreptul să exercite profesiunea de apărător îngrădind tot odată exercițiul acestei profesii într'un anumit cerc.

Legiuitorul făcând această îngrădire a dreptului de a pleda, acordat apărătorilor, numai pe lângă judecătoria pe lângă care au fost autorizați a profesia, a înțeles a asimila pe apărători cu avocații, numai în ceea ce privește activitatea lor din cercul restrâns al judecătoriei, activitate modică și care se rezumă la puțin lucru, justițiabilii adresându-se în genere avocaților ca mai cunoscători și mai cu experiență.

Având în vedere că, chiar din denumirea lor de apărători și din faptul limitării activității lor, se vede că legiuitorul nu a avut intențiunea de a-i asimila cu avocații decât în parte, și această intențiune reese și mai clar din faptul că atât în legea de la 1896 a judecătorilor de pace cât și în aceea din 12 Martie 1907, pentru organizarea corpului de avocați, unde vorbește despre apărători, arată întrucât aceștia sunt asimilați cu avocații, însă nicăieri nici una din aceste legi nu vorbește despre prohibițiunile relative la drepturile litigioase pe care apărătorul nu le-ar putea cumpăra;

Considerând că motivele care l'au făcut pe legiuitor să introducă prohibițiunea din art. 1309 avocaților se aplică și apărătorilor, întru cât și dânsii, prin exercițiul profesiei lor, contribuie la împărțirea dreptății; însă această prohibițiune urmează a fi limitată la cercul activității lor, de oare ce numai în acest cerc influența unor apărători puțin scrupuloși ar putea da loc la abuzuri și speculațiuni nepermise, în dauna atât a justițiabililor cât și în aceea a persoanelor chemate la distribuirea justiției.

Considerând că apărătorii neputând să-și exercite profesiunea lor de cât la judecătoria pe lângă care au fost autorizați a funcționa, concluzia logică este că dânsii nu pot deveni cesionari de drepturi litigioase de competența instanței pe lângă care profesiază; a hotărâ că dânsii nu pot dobândi drepturi litigioase în circumscripția Curții de apel din care face parte judecătoria pe lângă care ei profesiază, înseamnă a merge în contra spiritului însăși a legii, de oare ce apărătorii nu au nici măcar puțința de a pleda în fața tribunalului sau a Curții respective;

prin urmare și influența pe care din acest punct de vedere ar putea-o exercita apărătorii este cu desăvârșire nulă.

Având în vedere că, în fapt, se constată că intimatul Gh. Săndulescu, care-și exercită profesiunea de apărător pe lângă judecătoria de pace din Roman, devine cesionarul unui titlu executoriu emanat de la judecătoria ocolului Piatra-Neamț, și întrucât dânsul nu exercitează profesiunea sa pe lângă judecătoria de la care emană dreptul al cărui cesionar a devenit, poate face urmărirea pentru realizarea acestui drept, chiar și în ipoteza că ar fi dobândit un drept litigios.

Având în vedere că motivul de contestație care poartă asupra chestiunii de a se ști dacă dreptul dobândit este sau nu litigios, nu mai prezintă nici un interes în speță, deoarece prin tranșarea primei chestiuni în sensul arătat, soluția procesului ar fi aceeași în ambele ipoteze.

Asupra ultimului motiv de contestație.

Având în vedere că contestatorul apelant A. I. Lazarovici invoacă plata, susținând că a achitat în parte creanța și deci nu poate fi urmărit de cât pentru restul sumei, care se ridică numai la 120 lei.

Având în vedere că, pentru a dovedi plata creanței, dânsul se servește de o corespondență depusă în original la dosar; că, din această corespondență compusă din 6 scrisori din care 4 sunt adresate lui Leon Lazarovici, una lui Gh. Teodorescu și una singură contestatorului A. I. Lazarovici;

Că, deși în una din aceste scrisori se vorbește de o sumă de 120 lei, nicăieri însă nu se arată de unde provine această datorie pentru care Goldstein, urmărește pe Gh. Teodorescu, iar acesta se plânge de această urmărire, cerând lui Leon Lazarovici să achite această datorie sau să aranjeze afacerea cu Goldstein. Mai mult chiar, din una din scrisori reiese că Lazarovici este în legături de afaceri cu Teodorescu și că între părți s'au tratat de mai multe ori afaceri bănești, așa că este exclusă ipoteza că întreaga corespondență de la dosar, să nu aibă absolut nici o legătură cu faptele procesului ce se judecă.

Că această corespondență, fiind adresată în cea mai mare parte unor persoane străine de proces, și nefiind referitoare la faptele din proces, nu poate face nici o convingere tribunalului.

Având în vedere că apelantul a cerut să facă dovada că scrisorile depuse de el se referă la procesul de față și a stabili plata.

Că, pentru dovedirea acestui fapt dânsul cere a i se încuviința dovada cu martori.

Considerând că aceste scrisori sunt adresate unor persoane străine de proces și, întru cât din ele nu reese nici un fapt pertinent din care să se poată vedea că au o legătură cât de mică cu procesul de față, dovada cu martori urmează a se înlătura, ca purtând asupra unei fapte neconcludente, și tot pe aceleași motive urmează a se respinge și proba cu acte scrise cerută în subsidiar de apelant.

Considerând că, în ce privește plata, ca mod de stingere a obligațiilor, dovada cu martori nu se poate admite în materie civilă, oridecâteori este vorba de stingerea unei datorii mai mari de 150 lei, fără un început de dovadă scrisă.

Considerând că, în materie comercială chiar, dovada cu martori deși admisibilă în principiu chiar și atunci când codul civil cere pentru a o admite un început de dovadă scrisă, totuși art. 46 c. com., lasă judecătorilor facultatea de a chibzui după împrejurările specifice fiecărui proces dacă trebuie sau nu să admită această dovadă.

Considerând că, motivul care a îndemnat pe le giuitor să deroge în materie comercială de la principiile stabilite în codul civil în această materie, a fost celeritatea cu care se încheie tranzacțiile comerciale și deci neputința de a-și procura un act scris.

Că, în speță, fiind vorba de plata unei creanțe, nu se poate admite că apelantul nu și-ar fi putut procura dovadă scrisă în acest lung interval de mai bine de 5 ani de la emiterea cambiei, fie că ar fi cerut o chitanță separată, fie că ar fi făcut mențiune în dosul cambiei despre suma ce a achitat, fie în fine prin emiterea unei noi cambii, pe valoarea restului creanței, retrăgând astfel din mâna unui creditor puțin îngăduitor creanța din proces.

Considerând că, singura dovadă concludentă pentru tranșarea acestui punct ar fi numai dovada certă a achitării acestei creanțe, rezultând din prezentarea unei chitanțe descărcătoare, emanând de la H. Goldstein sau G. N. Teodorescu sau în fine dela epoca cesiunii de la însuși intimatul Gh. Săndulescu.

Că, întru cât apelantul nu poate prezenta o atare dovadă scrisă și întru cât asupra acestui punct dovada cu martori a fost respinsă pentru considerațiunile arătate mai sus, în fond contestația nefiind întemeiată, urmează a se respinge.

Pentru aceste motive, redactate de d-l jude de ședință P. Rășcanu, în majoritate, respinge apelul, etc.

Semnați: P. Rășcanu, I. Nicolaide

Opiniune

Având în vedere că, după art. 1309 c. civ., judecătoria și supleanții, membrii ministerului public și avocații nu se pot face cesionari de drepturi litigioase care sunt de competența Curții de apel în a cărei circumscripțiune își exercită funcțiunile lor, sub pedeapsă de nulitate, spese și daune-interese;

Considerând că, prin drept litigios, majoritatea doctrinei și jurisprudența înțeleg dreptul a cărei realizare nu se poate obține decât pe calea unui proces, indiferent dacă în momentul cesiunii, procesul există sau dacă în acest moment, nu exista decât eventualitatea unui proces, eventualitate pe care cesionarul o cunoștea;

Că, deși, după art. 1403 c. civ., lucrul se socotește litigios când există proces sau contestațiune asupra fondului dreptului, totuși această definițiune, referitoare la ipoteza retractului litigios, prevăzut de art. 1402 c. civ., nu se aplică și în ipoteza art. 1309 c. civ.;

Că, în adevăr, retractul litigios, care constă într-o expropriere de interes privat, prescrisă în contra speculatorilor de procese, fiind o excepție la dreptul comun, cere și o definițiune mai restrânsă a dreptului litigios, pe când dispozițiunea art. 1309 c. civ., care pe lângă protecțiunea justițiabililor în contra influenței magistraților și a avocaților cesionari de drepturi litigioase, urmărește ca scop principal, asigurarea unei bune administrațiuni a justiției, prin întărirea prestigiului și demnității aceluia care sunt chemați să o aplice, fiind o dispozițiune de ordine publică, cere o definiție mai largă, mai extensivă a dreptului litigios, definiție care să-i permită a și atinge scopul în vederea căruia a fost creiată;

Considerând că este inexact a se susține că dreptul încetează de a mai fi litigios atunci când derivă, cum e în speță, dintr'o hotărâre judecătorească rămasă definitivă;

Că, în adevăr, executarea unor asemenea hotărâri poate da naștere la contestații, care să pună în discuție însăși validitatea titlului în virtutea căruia se urmărește sau existența dreptului ce derivă dintr'un astfel de titlu, cum ar fi de exemplu, în cazul în care contestația s'ar întemeia pe stingerea acestui drept printr'o plată, efectuată posterior hotărârei, dar anterior actului de cesiune, și în acest caz, dreptul care face obiectul cesiunii, are toate caracterelor unui drept litigios dacă cesionarul știa, ori măcar întrevedea, în momentul cesiunii, că nu-l va putea realiza decât pe calea unui proces;

Că, nu este nici un motiv de a se distinge între

cazul în care titlul din care derivă dreptul, este o hotărâre definitivă și între cazul în care acest titlu ar fi un act autentic ori un act sub semnătură privată, pe câtă vreme dreptul nu poate fi obținut decât tot printr'un proces, în care existența ori validitatea dreptului sunt desbătute, și pe câtă vreme motivele, care au dictat prohibițiunea art. 1039, se regăsesc tot atât de puternice, contestatorii putând fi expuși la aceleași presiuni din partea unor cesionari puțin scrupuloși care ar abuza de funcțiunea sau de profesiunea lor spre a se deda la speculațiuni nepermise și păgubitoare bunului mers al justiției;

Că, însă chestiunea de a se ști dacă în momentul cesiunii, cumpărătorul avea ori nu cunoștință că dreptul său este contestat, chestiune care se pune și în speță, este o chestiune de fapt, care nu poate fi rezolvată mai înainte de a se examina împrejurările speciale fiecărui proces, în care a avut loc actul de cesiune;

Considerând, în speță, că este imposibil de admis că intimatul Gh. Săndulescu, să nu fi fost isbit din chiar momentul cesiunii de faptul că hotărârea ce făcea obiectul actului de cesiune, obținută de Goldstein, în baza unei cambii, la 24 Februarie 1910, și investită cu formula executorie abia după patru ani, la 27 Ianuarie 1914, a fost cesionată de acesta, la 17 Februarie 1914, lui C. N. Teodorescu, unul dintre giranți, care la rândul său se grăbește s'o cesioneze intimatului, fără ca nici unul dintre dânsii să voiască s'o execute în contra debitorului principal, Avram I. Lazarovici, apelantul, care emisese cambia și este om solvabil; căci, altfel n'ar fi urmărit de intimat, și să nu fi cerut lămuriri cedentului său; că, de asemenea, este imposibil de admis că cedentul C. N. Teodorescu, care este unul din giranții cambiei și în același timp frate cu Gh. N. Teodorescu, alt girant, care a transmis cambia celui dintâi și în contra căruia apelantul susține că Goldstein a voit să execute hotărârea în 1910, dar a renunțat la urmărire, fără să se fi despăgubit, să nu-l fi lămurit că Lazarovici se opune la plata cambiei, după cum se opune și astăzi pe motivul, pe care-l invoacă și în contestația de față, că a achitat această cambie aproape în întregime și că nu mai datorește de cât un rest de 120 lei; că, este neîndoios că intimatul, care în calitatea sa de apărător cunoaște valoarea probelor, interesându-se de probele ce Lazarovici ar putea aduce în sprijinul alegațiunii sale și convingându-se că nu are la îndemână de cât o corespondență, corespondență care a depus'o la dosar, fără nici o valoare probantă, a primit în schimbul avantajelor ce-i oferea cesiunea, să ia asupra sa de a porni în contra lui Avram Lazarovici o urmărire, pe care toți ceilalți din motive ce le sunt personale, se fereau să o înceapă, că în aceste împrejurări este evident că dreptul al cărui cesionar a devenit intimatul, are caracterul unui drept litigios, rămânând să examinăm numai chestiunea de a se ști dacă dânsul fiind apărător, iar

nu avocat, i se poate aplica prohibițiunea art. 1309 din c. civ.,

Considerând că, deși art. 1309 din c. civ., nu prevede pe apărătorii autorizați a pleda pe lângă judecătorii de ocol, cu toate acestea, ei fiind din acest punct de vedere asimilați cu avocații, pozițiunea art. 1309 li se aplică cu atât mai mult cu cât în sfera activității lor ei pot exercita aceeași influență ca și avocații și pot ca și dânsii abuza de situațiunea lor pentru a specula asupra drepturilor ai căror cesionari au devenit;

Considerând că nu este nici un motiv a se refrânge, după cum se susține, prohibițiunea art. 1309 din c. civ., numai la drepturile litigioase de competența instanțelor pe lângă care apărătorii sunt autorizați a pleda; că, în adevăr, legiuitorul român în deosebire de cel francez (art 1597 fr. coresp. cu art. 1309 român) voind să lărgescă aplicarea acestei prohibițiuni, a fixat întinderea ei nu după competența instanței unde magistratul funcționează sau pe lângă care avocatul pledează, ci după competența Curței de apel în a cărei circumscripțiune unul sau celalt își exercită funcțiunile lor; că, ast-fel, o asemenea restrângere ar fi în contra sistemului admis de legiuitorul nostru;

Considerând că nu se poate trage un argument în favoarea acestei restrângeri din faptul că apărătorii nu au posibilitate de a pleda la Curtea de apel, pentru că în aceeași situațiune se găsesc și magistrații tribunalelor și ai judecătorilor de ocoale, ale căror funcțiuni sunt limitate la aceste instanțe, precum și mulți avocați, colegi ai apărătorilor, care mai ales la țară nu pledează decât pe lângă judecătorii de ocoale și ar fi să se creeze apărătorilor, din punctul de vedere a aplicațiunii art. 1309, făcă nici un motiv serios, o situațiune privilegiată față de magistrați și de avocați, ceace este inadmisibil;

Considerând că, de asemenea, nu se poate susține că influența ce un apărător ar putea exercita sub raportul speculei drepturilor litigioase, este aproape nulă în afară de resortul instanței pe lângă care este autorizat să pledeze, pentru că în această privință totul atârând de împrejurări, nu este imposibil ca un apărător înzestrat cu un desvoltat spirit de speculă, mulțumită relațiunilor de rudenie, de colegialitate ori de altă natură ce ar avea, să devie sub acest raport, mult mai periculos decât un avocat cu dreptul de a pleda în tot cuprinsul țării;

Considerând că, în speță, intimatul Gh. Săndulescu, fiind cesionarul unui drept litigios, de competența Curței de apel din Iași, în a cărei circumscripțiune își exercită profesiunea, actul său de cesiune este nul conform art. 1309 c. civ.

Pentru aceste motive, subsemnatul, în deosebire

da majoritatea tribunalului, sunt de părere a se admite apelul lui Avram Lazarovici, a se reforma cartea de judecată și admițându-i-se contestațiunea, a se anula urmărirea intimatului Gh. Săndulescu, ca făcută în baza unui act de cesiune isbit de nulitate.

Semnat: Cezar Vărgolici.

Observațiune. — Punctul de drept asupra căruia tribunalul Roman s'a împărțit în majoritate și în minoritate este relativ la interpretarea art. 1309 din codul civil, care se întemeiază pe un interes de ordine publică. «Cette disposition est la sauvegarde des justiciables», a zis Portalis în expunerea de motive. *Un juge est établi pour terminer les contestations des parties, et non pour en trafiquer*. Vezi asupra acestei dispoziții, care există și la Romani în privința avocaților, D. Alexandresco, *Dreptul civil român*, tom. VIII, p. 605 urm. Nulitatea prevăzută de art. 1309 din codul civil, care oprește pe avocați și credem și pe apărători, de a se face cumpărători de drepturi litigioase, este bazată în esența ei, după cum am spus mai sus, pe motive de ordine publică, zice, cu drept cuvânt, Curtea noastră de casațiune (Cas. s. I, decizia No. 109 din 13 Februarie 1914). Prin urmare, o asemenea nulitate nu poate face obiectul unei tranzacții între părți, ci poate fi invocată chiar în cazul când, în mod expres, s'ar fi renunțat la ea. Vezi *Jurisprudența română* din 1914, No. 17, p. 259, No. de ordine 266.

S. R.

BIBLIOGRAFIE

CODURILE UZUALE

DE

C. HAMANGIU

(Editura Leon Alcalay)

D-l C. Hamangiu, distinsul consilier al Curții din Craiova, cunoscut lumii juridice nu numai prin edițiile diferitelor coduri și legi uzuale, dar și prin mai multe lucrări asupra proprietății literare, precum și prin diferite monografii publicate în coloanele ziarului *Dreptul*, a scos de sub tipar, în editura librăriei Alcalay & C-nie, un volum elegant, intitulat *Codurile uzuale* (ed. a 2-a).

Acest volum de peste 500 pagini, format mare în 4°, ușor de purtat în ghiozdan, cuprinde pe lângă codurile noastre, și ligile cele mai uzuale, precum: Constituția, Legea electorală și a procedurii electorale, Legea judecătorească de ocoale (cu regulamentul ei), Legea timbrului, Legea asupra drepturilor proprietarilor, Legea pentru autentificarea actelor, Legea de expropriere pentru cauză de utilitate publică, Regulamentul pentru facerea și executarea hotărnicilor, Legea petroliferă, Legea pentru organizarea judecătorească și a Curții de casație, Legea pentru instrucțiune

nea flagrantelor-delicte (micul parchet), etc., toate acestea, bine înțeles, cu ultimele modificări.

Fiecare cod este, precum se știe din edițiile anterioare, precedat de un index alfabetic foarte amănunțit și complet, care înlesnește cercetările omului de studiu.

Fiecare articol cuprinde textul vechiu, ulterior modificat, precum și indicarea tuturor textelor străine, franceze, italiene, etc., corespunzătoare cu cele române, etc.

Această lucrare foarte sistematică și bine alcuită, necesară tuturor oamenilor de legi este un *vade-mecum* indispensabil magistraților, avocaților, etc., și mai ales acestor din urmă, cari cu greu pot transporta cu ei la ședință o lucrare mai voluminoasă.

În această nouă ediție a Codurilor d-lui Hamangiu, s'au adus îmbunătățiri considerabile, îndreptându-se multe din erorile strecurate în edițiile anterioare, așa că treptat, treptat autorul a ajuns a ne da o lucrare relativ perfectă, căci opera omului nu poate nici odată fi perfectă în mod absolut.

Credem de prisos de a mai recomanda această nouă ediție lumii juridice, numele autorului fiind destul de cunoscut.

Ne-am deprins, în adevăr, de mult a ne servi, în practica juridică, cu diferitele ediții ale legilor noastre întocmite sistematic de acest autor.

Dacă Francezii au pe un *Tripier*, pe un *Rivière*, pe un *Carpentier*, etc., noi putem fi mândri că avem pe un *Hamangiu*, care n-eară dat lucrări în acelaș gen.

Editorii acestei cărți, d-nii Alcalay & C-nie, cari nu cruță nici un sacrificiu când este vorba de a înzestră literatura juridică, atât de slabă la noi, cu opere practice și de o valoare necontestată, a excelat în această nouă ediție a codurilor d-lui Hamangiu, căci tiparul acestei lucrări nu poate fi mai estetic.

D-l Hamangiu, care a dat dovezi de o muncă stăruitoare, ar putea, cu timpul, să dea la lumină un cod civil adnotat, în genul codului de comerț întocmit de un alt magistrat muncitor, d-l *Eft. Antonescu*, codurile civile adnotate, ce avem astăzi, fiind cu totul insuficiente.

În caz când autorul s'ar hotărâ a întocmi un asemenea cod adnotat cu doctrina și jurisprudența, îi vom da tot concursul nostru, dacă Dumnezeu ne va dărui viață și puterea de muncă necesară la o operă atât de utilă și de importantă.

Iași.

D. Alexandresco